

Samráðingar um fíggjarmál

Mikudagin fór lögmaður til Aalborg við »Hólmik«, haðani hann fer til Keypmannahavnar.

Tær samráðingar, lögmaður hevði herfyri við ríkismyndugleikarnar fara nú at verða uppfærtur til veruliga avgerð. Í næstum verður avgerðin tikin, og í áðan av, at stórmál

liggja fyri at verða framd, er tað neyðugt, at hesar samráðingar fara at vera loknar skjótt.

Landsins uppbygging av vinnulivinum stendur nú fyri, og tað ikki í smáum. Vónandi verða úrslit og møguleikar góðir.

ÚR TINGINUM

Í vikuni hevur verið tingfundur hvønn dag, og málini hópa seg upp, eisini eru nógvar umsóknir komnar, og munnu teir ikki vera langt undir hundratalið, sum havna- og veganevndin hevur fingið til viðgerðar.

Fólkaflakkurin er nú farin at gjara út við uppskotum, sum hann óivað man hava »gloymt« at lagt fram, meðan hann í 8 ár sat í landsstýrinum. Hann hevur lagt fram uppskot um føroysk frimerki og staðarnavn, bygging av fiskiforum (seinir á veg), stuðlan av vinnuligum framburði. Alt mál, sum ikki eru ókend; men nú, »vent er í holuni«, kemur alt undan kavi.

Kjartan Mohr hevur lagt fram uppskot um nýtslu av trolarum sum móðurskip, og er hetta í samband við Grønlandsútróðurin.

Johan Simonsen hevur lagt uppskot fram til samtyktar um at veita Fugloyar kommunu kr. 30.000 til lendarabøtur norðuri í Vági í Kirkju og í Trollagjónni í Hattarvík. Hetta mál varð væl undirtikið av øllum portum við áðanani av, at slík pláss hava uppiborið at fáa bött um lendararvdiurskiftini. Tað er so átrókandi fyri livilíkindini á oynni.

Landsstýrið legði fram uppskot um broytan av lóg um eykaavskrivning.

Tjóðveldisflokkurin hevur lagt fram uppskot til lóg um skúlabókaútgávu. Í uppskotinum melir flokkurin til, at ikki seinri enn 1961 skulu allar skúlabøkur í barnaskúlum vera á føroyskum máli.

Hetta mál fekk drúgva viðgerð á tingi hósdagin. Tað vóru tingmenn úr øllum flokkum, sum høvdu orðið, og í sjálvum málinum vóru allir samdir í tí at lata málið fáa bestu viðgerð, sum tað kundi. Serlig 5-mannanevnd verður sett at kanna málið nærri.

Erl. Patursson forði fram fyri Tjóðveldisflokkinn, at tað var eingin meining í, at í Føroyum verður lært meira enn føroyskt mál. Ein skilti á øllum brøgdum, at hann bert vildi hava danskt útiðst. Danahatrið skein bjart gjøgnum talu hansara. Spell, at eitt slíkt mál sum hetta skal verða merkt av slíkari kynismu, tí einki vinna vit føroyska málinum til frama við at skerja kunnleika okkara á øðrum økjum.

J. H. Danbjørg, framsøgumaður javnaðarmanna vildi geva málinum sitt besta viðmæli og vildi við veldi taka málið til viðgerðar. Tað er sjálvsagt, at vit royna at vinna meira og meira framá fyri móðurmáli okkara — vit eru ikki komnir á mál, men væl áleiðis. Við góðari viðgerð og við skynsemi verða vit at vinna longur ávegis til tess at føroysk børn fáa hollan og góðan skúlaferð og Føroyum og á føroyskum. Men at seta mark, tað er ikki skynsemi og ikki rætt — at siga, at vit í 1961 skulu hava tað so, tað er diktat, og skjótt er skitið verk. — Vit eiga at kanna eftir, at tað ið kemur í skúlan, er gott og dygd er í — tað má vera hovudsúppgávan.

LATUM OKKUM ALLAR BERA SIGURIN HEIM!

Spilli ikki grønlandsmál okkara við smásmánnaskandi og illgittanum, tí tað verða ikki nakrir politikkarar her á tingi, sum fara at fola sviðan av hesi gerð, men tað verður hin føroyski fiskimaðurin og hitt føroyska samfelagið, sum fær smæitin, sviðan at fola; latum tí okkum ALLAR her á tingi verða um at bera sigurin heim til frama fyri fiskimannin og til frama fyri fyrri alt land okkara.

(Aftursvar frá P. M. Dam, lögmanni til teir báðar, Erl. Patursson og Hákon Djurhuus).

Seinnapartin mánadagin í hesi vikuni var eg stökin inn á gølvíð á áhoyrarplassinum í lögtinginum. Til umrøðu vóru nýggju útróðrarplassini í Grønlandi, sum P. M. Dam lögmaður hevur lagt

doyðin á at fingið til útróðurin í Grønlandi.

Hákon Djurhuus og Erlendur Patursson høvdu hug at siga, at tað mundi ikki vera so nógv í hesum, sum Dam, lögmaður segði frá. Teir illgittu. Hákon Djurhuus mest við at hetta vóru leys tidiðir og Erlendur Patursson við, at sambandið við Danmark hevði ongan týðning fyri málið, og hann hevði hug at illgita við, at teir ráðandi í Danmark høvdu heldur lítlan hug at lata Føroyingar fáa hesi líkindi í Grønlandi.

Nú vita vit, at Erlendur Patursson sær altíð trølli, tá ið talan er um Danmark og okkara víðurskifti við Danmark, og stutt leikar sær við at tveita eftir hesum, sjálvt um hann veit, at hetta kann skaða okkara góðu ætlanir.

Men Hákon Djurhuus? Hevur hann

Skúlablaðið nr. 2 er komið. Hovudsgreinina skrivar Joensen, próstur, og Bjarni Skaalum heldur áfram við grein síni: »Praktiskur skúlasøgnur«. Gladustrok nr. 2 er komið. Fjallbroytt innihald, søga og ymis áhuga-verd tidiðir og frásagnir frá fráhalds virkinum, barnasíða o. a.

Tíðindabræv úr Skopun

(skrivað seinastu viku).

Veðrið hevur verið ringt, so bátar eru sjaldan á floti, og lítill og eingin fiskur at fáa. Hiðani úr bygdini er ein stórtur partur av fiskimonnum farnir til Íslands og nakrir við føroyskum. Fleiri eru teir, sum ætla sær at rógva út í Grønlandi. Í fjór vóru 8 bátar í Grønlandi og róðu út, í ár munnu tað fara 8 bátar aftrat, so talið av bátum hiðani fer at ligga um 16, sum fara til Grønlands.

NATTHUS?

Postverkið hevur boðað teimum frá, sum hava postboxir, at boxholið nú er læst frá kl. hálfvín nýggju á kvøldi til kl. hálfvín seks á morgni.

Orsøkin er tann, at boxholið verður misbrúkt á náttartíð, bæði til eitt og annað, so mangan hevur verið ótespuligt hjá vaskikonuni at tikið upp. Spell er at folk skal bera seg so at.

Sjúkrakassarnir

Um vikuskiftið hevði Centralforeningin fund í Havn. Í nevndini eru nú: Elias Johannesen, Havn, formaður, Poul Joensen, lærari, Sandavági, næstformaður, Harry S. Johansen, Havn, kassameistari Jákup Føllend, Vestmanna, Johan Poulsen, lærari, Strendur, Martin Næs, Hvalbøur og Hákon Dam, lærari, Sandur.

Gjovnar Rasmussen, sum í mong ár hevur sitið sum formaður, bar seg undan, hann varð gjørdur heiðurslimur felagsins.

Ymisk mál av týðningi vóru havd frammi, m. a. málið, ið nú liggur á tingi, tvungin jarðarferðstrygging. Aðalfundurin samtykti at heita á tingið um at lögfasta slíka tryggingarskyldu fyri allar sjúkrakassar.

26. februar varð Peter F. Rasmussen (hjá Stinu) 60 ár, og 4. mars varð J. P. Rubeksen (Pedda post) 60 ár. Hóast í seinra lagi, so fara vit at nýskja teimum til lukku við árunum.

Ikki sitið sum landstýrismaður í mong ár, og er hann ikki fólkatingsmaður í lotuni?

Hvussu ber tað til, at hann ikki var við, tá tingast varð við dansk og grønlendsskar myndugleikar um útróðrarplassini í Grønlandi? Fær hann ikki lön fyri at verja fiskimannsins áhugamál á ríkisdegi?

Áhoyrari.

Føroyskt skrivtmál

I.

Í Skúlablaðnum hava nakrir lærarar tikið sær fyri at tjakast um dugnaskap hjá føroyskum børnum í skrivligum føroyskum, sum eftir eini roynd at døma fyri 13—14 ára gomul børn má sigast at ligga nakað lágt. Tað er týðuligt, at nógvar lærarar kenna seg raktar av hesum vána úrsliti. Ikki loysir seg í slíkum føri at fara upp á tjólegg og detta niður á langlegg. Óskaðlig brigsan kann aldri geva nakað úrslit.

Hentari hevði verið at kanna eftir, undir hvøjum korum lærugreinin skrivligt føroyskt hevur nýðst at niður á langlegg. Óskaðlig brigsan havt innivist í føroyskum fólka-skúla.

Føroysk rettskriving er nakað, sum lætt tykist at kunna fáa føroyingar í óðni, sjálvt menn, ið lítið skil hava á rettskriving yvirhøvur, og vandi er tí altíð fyri, at onkur tilkuri ger seg upp sum undangongumann í føroyskum málspurningi. Avgerð verður tá bert tikið eftir mannsins innstilling ella á politiskum grundarlag. Slík er støðan í Føroyum í lotuni.

Nú eru væl allir teir menn farnir undir grønu torvu, sum á sinni vóru í gamla Føroyingafelag, tá ið Broyting har fyrstu ferð varð lögð fram fyri felagið, eftir at nakrir menn, harimillum skilimenn, høvdu viðgjørt spurningin. Faðir mín, sum var við á hesum fundi, segði seg aldri hava verið við til nakað tilfelli. Menn lupu upp á stólar og beinkir við miklum geyli, og ikki var hugsandi um at fáa skil á nokrum, sum har varð sagt. So státt varð fundur lokin, og hetta var ivaleyst monubresturin hjá gamla Føroyingafelag, sum eftir henda dag týðuliga lá í tvíningum, til tað andaðist.

Dr. Jacobsen, sum hevði verið við til at seta fram Broyting í Føroyingafelag, nýtti leingi hesa staving. Vit finna hana t. d. í Færøske Folkesagn og Æventyr og í bókini um Nólsoyar Páll. Í biblúsogu síni siggja vit Jøen Poulsen lærara hava nýtt Broyting við lítillum avvik. Annars fór eingin skrivning fram á hesi Broyting. Tann skrivning á føroyskum máli, sum tók seg upp eftir ár 1900, varð øll so at siga gjørd á Hammershaimbs rettskriving, og tá ið talan var um at fáa føroyskt mál sum lærugrein inn í læraraskúla og fólka-skúla, hugaði eingin um at nýta aðra stavingseting av málinum. Tað sá út, sum fríður var komin yvir spurningin, og at føroysk rettskriving hevði lagt seg í soguliga legu. Allir málsliga hugaðir føroyingar, sum høvdu beinleiðis rót í Føroyingafelag, aftraðu seg við at rora við okkara stavingarreglur, tí teir vistu, hvørjar fylgjurnar kundu verða, nú ið føroyskt mál retteliga var sloppið inn um skúlagátt.

Vit hava havt tveir menn, sum legdu víðurskiftini væl til rettis fyri undirvising í skrivligum føroyskum í skúlum okkara: A. C. Evensen við síni stavingarbók og sínum lesiból-